

Läntisen Pirkanmaan työllisyysalue

Yhteistoimintasopimus (sopimus kuntien yhteisestä toimielimestä)

1. Sopimuksen osapuolet

Sopimuksen osapuolia eli sopijakuntia ovat Sastamalan kaupunki (*vastuukunta*), Hämeenkyrön kunta, Ikaalisten kaupunki, Kihniön kunta, Parkanon kaupunki, Punkalaitumen kunta ja Urjalan kunta (muut osapuolet).

2. Sopimuksen tausta ja tarkoitus

Työvoimapalvelujen järjestämisvastuu on siirtynyt kunnille työvoimapalvelujen järjestämisestä annetun lain (380/2023) mukaisesti 1.1.2025. Järjestämisvastuun saaminen on edellyttänyt kunnan työvoiman määrän olevan vähintään 20 000 henkilöä. Jos kunnan työvoiman määrä on alle 20 000 henkilöä, sen on muodostettava palveluiden järjestämiseksi yhteistoiminta-alue (*työllisyysalue*) yhdessä jonkin toisen tai useamman muun kunnan kanssa siten, että työllisyysalueen kuntien yhteenlaskettu työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä. Työllisyysalueen tulee muodostaa maantieteellisesti yhtenäinen, työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimiva alue. Työllisyysalueeseen kuuluvien kuntien tulee sopia työvoimapalveluiden ja niihin liittyvien tehtävien järjestämisestä kuntalain (410/2015) tarkoittamassa lakisääteisessä yhteistoiminnassa.

Kunta voi hoitaa tehtävää yhden tai useamman kunnan puolesta siten, että kunnilla on yhteinen toimielin, joka vastaa tehtävän hoitamisesta. Tehtävää hoitavaa kuntaa kutsutaan vastuukunnaksi.

Työllisyysalueella tarjotaan julkisia työvoima- ja yrityspalveluja lähipalveluina uudistuksen tavoitteiden mukaisesti.

Läntisen Pirkanmaan oma työllisyysalue mahdollistaa oman alueen ja paikallisten työllisyys-, elinkeino- ja koulutuspalvelujen muodostaman ekosysteemin hyödyntämisen, lähipalvelujen tuottamisen ja demokraattisen päätöksenteon.

Tämä sopimus on kuntalain 52 §:n mukainen sopimus kuntien yhteisestä toimielimestä ja se koskee työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa säädettyjen työvoimapalveluiden järjestämisvastuuta. Tähän jäljempänä tarkemmin määriteltyyn yhteistoimintamalliin ja -sopimukseen sitoutuvat kunnat muodostavat edellä mainitun lain mukaisen yhteistoiminta-alueen eli *Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen*.

Kuntalain 51 §:n mukaisena vastuukuntana toimii Sastamalan kaupunki, joka toimii lain edellyttämänä työvoimaviranomaisena. Järjestämisvastuussa oleva vastuukunta vastaa kuntalain 8 §:n 2 momentin mukaisesti palvelujen ja muiden toimenpiteiden yhdenvertaisesta saatavuudesta, tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä, tuottamistavasta, tuottamisen valvonnasta ja viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Sen estämättä, mitä kuntalain 8 §:n 2 momentin 5 kohdassa säädetään, järjestämisvastuussa oleva kunta voi sopia laissa tarkoitetun työvoimaviranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä noudattaen mitä kuntalain 54 §:ssä säädetään

sopimuksesta viranomaistehtävän hoitamiseksi (työvoimapalvelujen järjestämisestä annettu laki, 13 §).

3. Hallinnon ja päätöksenteon järjestäminen

Yhteistoiminta-alueen kuntalain mukaisena yhteisenä toimielimenä toimii Sastamalan kaupungin organisaatioon perustettu *työllisyyslautakunta*, joka toimii Sastamalan kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen alaisuudessa. Lautakunta hoitaa muiden sopijakuntien puolesta yhteistoimintasopimuksessa tarkoitetut kunnan työvoimaviranomaisen tehtävät noudattaen Sastamalan kaupungin hallintosääntöä ja muita sääntöjä, määräyksiä ja ohjeita.

Mikäli vastuukunnan hallintosääntömääräyksiä muutetaan siten, että ne vaikuttavat myös työllisyyslautakuntaan tai muihin työvoimaviranomaisiin, tulee vastuukunnan kuulla muita työllisyysalueeseen kuuluvia kuntia ennen päätöksentekoa.

Työllisyyslautakunnan toimialaan kuuluvien asioiden valmistelusta ja toimeenpanosta huolehtii Sastamalan kaupunki.

Työllisyysalueen johtavana viranhaltijana ja esittelijänä toimii Sastamalan kaupungin hallintosäännön mukainen viranhaltija.

Työllisyyslautakunta voi sopia työvoimaviranomaiselle kuuluvan toimivallan siirtämisestä sopimuksessa mainitulle toiselle osapuolelle kuntalain 54 §:n mukaisesti.

Työllisyyslautakunnan tehtävänä on

- valvoa, että työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa säädetyt tehtävät tulevat hoidetuksi asianmukaisesti ja vaikuttavasti
- seurata, ohjata ja valvoa toimintaa valtakunnallisten sekä työllisyysalueelle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi
- valvoa, että toimintaa johdetaan tarkoituksenmukaisesti, tehokkaasti ja taloudellisesti
- seurata toiminnan tuloksellisuutta ja talousarvion toteutumista
- päättää tehtävien ja toimivallan siirrosta sopijakunnille
- päättää palvelupisteiden perustamisesta työllisyysalueelle
- päättää ja vahvistaa viranomaisasiakkailta perittävät maksut.

Lisäksi työllisyyslautakunnan tehtävänä on päättää kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023) mukaisista kunnan lakisääteisistä tehtävistä, sekä kotoutumisen edistämisen koordinaatiosta ja muista kotoutumistehtävistä Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueella yhteistoiminta-alueen kuntien hyväksymällä tavalla. Näistä kotoutumistehtävistä on sovittu tarkemmin kuntalain (410/2015) 54 §:n mukaisissa sopimuksissa työllisyysalueen viranomaistehtävien hoitamisesta vastuukunnan ja sopijakuntien välillä.

4. Toimielimen kokoonpano ja jäsenten valitseminen

Työllisyysalueen palvelujen järjestämistä varten Sastamalan kaupunginvaltuusto on asettanut sopijakuntien yhteisen työllisyyslautakunnan ja valitsee siihen jäsenet ja varajäsenet yhteistoiminta-alueen kuntien ehdotusten perusteella. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja valitaan vastuukunnan edustajista. Jäsenten valinnassa tulee ottaa huomioon tasa-arvolain vaatimukset.

Työllisyyslautakunnassa on kuusitoista (16) jäsentä ja heillä henkilökohtaiset varajäsenet. Jäsenistä ja varajäsenistä valitaan kuusi (6) Sastamalasta, kolme (3) Hämeenkyröstä, kaksi (2) Ikaalisista, kaksi (2) Parkanosta, yksi (1) Urjalasta (1.1.2027 lukien), yksi (1) Punkalaitumelta ja yksi (1) Kihniöstä.

Jokaisella jäsenellä on käytettävissä äänestystilanteissa yksi ääni ja äänten mennessä tasan puheenjohtajan ääni ratkaisee.

5. Otto-oikeus

Sastamalan kaupunginhallituksella on kuntalain 92 §:n mukainen otto-oikeus ottaa käsiteltäväkseen työllisyyslautakunnan päätös. Sopijakuntien kuntajohtajakokous voi päättää esittää otto-oikeuden käyttämistä. Tässä tarkoituksessa pidettävän kuntajohtajakokouksen kutsuu koolle Sastamalan kaupunginjohtaja, joka toimii myös kokouksen puheenjohtajana.

6. Työvoimapalvelut

Työvoimapalveluiden järjestämisessä otetaan huomioon työllisyysalueen kuntien toiminta, työllisyysalueen väestörakenne, asiakkaiden palvelun tarve sekä muut palvelujen antamista koskevat olosuhteet.

Muodostettavan työllisyysalueen sisälle voidaan muodostaa kahdesta tai useammasta kunnasta *vastuualue*. Työllisyyslautakunta voi siirtää toimivaltaa työllisyysalueen kuntiin tai vastuualueen yksittäiseen kuntaan erikseen nimetyille viranhaltijoille erikseen määriteltyjen tehtävien osalta kuntalain 54 §:n mukaisilla sopimuksilla. Työllisyysalueelle perustetaan jokaiseen kuntaan tai vastuualueelle vähintään yksi palvelupiste valtiolta siirtyvien tehtävien hoitamiseksi.

Työvoimapalvelut tuotetaan pääsääntöisesti *lähipalveluina* työllisyysalueeseen kuuluvan kunnan tai vastuualueen toimesta tarkoituksenmukaisessa laajuudessa. Ne palvelut, joita ei tuoteta lähipalveluina, tuotetaan *keskitettyinä palveluina* joko vastuukunnan tai toisen työllisyysalueen toimesta.

Työvoimapalvelut tuotetaan yhdenvertaisesti koko työllisyysalueella.

7. Henkilöstö

Vastuukunnan palveluksessa on työllisyysalueen hallinnon ja keskitettyjen työllisyys- ja kotoutumispalvelujen henkilöstö sekä Sastamalan lähipalvelujen henkilöstö, joka hoitaa myös Punkalaitumen lähipalvelut erillisen sopimuksen perusteella.

Hämeenkyrön, Ikaalisten, Parkanon ja Urjalan palveluksessa on omien kuntiensä lähipalveluhenkilöstö, joille vastuukunta on delegoinut toimivaltaa. Parkano hoitaa Kihniön lähipalvelut erillisen sopimuksen perusteella.

Työllisyysalueella tavoitteena on noudattaa yhteneväistä henkilöstöpolitiikkaa työvoimapalveluja tuottavan henkilöstön osalta.

8. Talous ja kustannukset

Työvoimapalvelujen järjestämisvastuu muodostaa kunnille uuden valtionosuustehtävän, johon kunnat saavat yleiskatteista valtionosuutta. Kuntalain 8 §:n 3 momentin mukaisesti

jokainen kunta vastaa tehtäviensä rahoituksesta, vaikka järjestämisvastuu on siirretty toiselle kunnalle.

1) Työttömyysetuudet

Jokainen sopijakunta vastaa sille kuuluvien työttömyysetuuksien kustannuksista.

2) Työvoimapalvelujen rahoitus

Yhteisen toimielimen talous on vastuukunnan vastuulla ja osa vastuukunnan talousarviota ja taloussuunnittelua. Työllisyyslautakunta tekee vastuukunnan valtuustolle esityksen yhteistoimintasopimuksen mukaisten tehtävien seuraavan kalenterivuoden talousarvioksi ja seuraavien vuosien taloussuunnitelmaksi.

Työllisyysalueen kirjanpidosta ja talouden hoidosta vastaa vastuukunta. Työllisyysalueella on vastuukunnan kirjanpidossa oma *tulosityksikkö*, jolla työllisyysalueen tuloja ja menoja seurataan.

Työllisyysalueen talousarvio laaditaan vastuukunnan talousarvion vuosikellon ja vastuukunnan antamien ohjeiden (talousarviokehys) ja periaatteiden mukaisesti. Talousarvio lähetetään työllisyysalueen kunnille lausunnolle ennen sen hyväksymistä. Talousarvion toteutumista seurataan neljännesvuosittain ja seurannasta vastaa työllisyyslautakunta.

Työllisyysalueen kustannukset jaetaan sopijakuntien kesken toteutuneiden kustannusten perustella. Kustannusten jakomallissa pyritään selkeyteen, läpinäkyvyyteen ja ennustettavuuteen. Työllisyysalueen tukipalveluihin mm. tietohallintoon, tilastointiin ja tiedolla johtamiseen, viestintään sekä keskitettyjen tehtävien arkistointiin liittyvät kustannukset laskutetaan sopijakunnilta todellisten kustannusten mukaisesti. Vastuukunnan konsernihallinnon vyörytyseriä kohdistetaan työllisyyspalveluille samoilla aiheuttamisperiaatteilla kuin niitä kohdistetaan kaupungin toimialoille, vastuualueille ja toimintayksiköille.

Työllisyysalueen kaikki keskitettyjen ja yhteisesti tuotettujen työvoimapalveluiden välittömät ja välilliset järjestämiskustannukset kohdennetaan työllisyysalueen omalle tulosityksikölle. Tulosityksikön käyttötalouden toteutuneet kustannukset jaetaan sopijakunnille seuraavin jakoperustein:

- 1) Kustannuksista 50 prosenttia jaetaan sopijakuntien 18-64 -vuotiaiden asukasmäärän suhteessa. Lukuna käytetään talousarviovuotta edeltävän vuoden lopun (31.12.) työikäisten lukua.
- 2) Kustannuksista 50 prosenttia jaetaan sopijakunnittain työttömien (laaja käsite) määrän suhteessa. Suhdeluku lasketaan talousarviovuotta edeltävän vuoden kuukausien keskiarvona.

Edellä mainittuja jakoperusteita käytetään myös kotoutumisen edistämisen keskitettyjen palvelujen kustannuksia kohdennettaessa sopijakunnille.

Vuoden 2027 alusta lukien edellä mainitun 1-kohdan asukasmäärän sijasta on suunniteltu käytettävän kotoutumisen edistämisen osalta kustannusjaossa (50 %) sopijakunnittain keskitettyjen palveluiden kotoutumisasiakkaiden suhteellisia määriä edelliseltä vuodelta. Kotoutumisasiakkaiden määrä saada kunnittain kvartaalien keskiarvoina KEHA-keskuksen tietoaalustalta. Tämä muutos edellyttää kuitenkin vielä työllisyyslautakunnan erillistä vahvistusta myöhemmin, sillä kyseinen tilastointi on vasta alkamassa.

Edellä mainituista jakoperusteista voidaan poiketa niiden kustannusten osalta, jotka on mahdollista kohdentaa aiheuttamisperiaatteella sopijakuntakohtaisesti. Näistä sovitaan erikseen sopijakuntien kesken työllisyyslautakunnan päätöksellä.

Sopijakunnat suorittavat vastuukunnalle talousarvion perusteella määräytyvän maksuosuuden (1/12) kuukausittain kunkin kuukauden 12. päivänä. Näitä ennakkomaksuoksia voidaan jättää laskuttamatta tai toisaalta tehdä lisälaskutuksia, mikäli toteumatiedot olennaisesti poikkeavat talousarvioon perustuvasta ennakkolaskutuksesta. Vastuukunnan tilinpäätökseen maksuosuudet tasataan vastaamaan toteutuneita kustannuksia. Mahdolliset palautukset ja lisämaksut suoritetaan huhtikuussa sen jälkeen, kun vastuukunnan tilinpäätös on allekirjoitettu. Vastuukunnalla on oikeus periä korkolain mukaista viivästyskorkoa, mikäli maksuoksia ei suoriteta ajallaan.

Vastuukunta raportoi taloudesta ja toiminnasta työllisyyslautakunnassa päätetyllä tavalla noudattaen vastuukunnan talouden vuosikelloa ja osavuosikatsausten aikatauluja.

Mahdolliset investoinnit rahoitetaan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti sopijakuntakohtaisesti.

Työllisyysalueen toiminnan mahdollisen päättymisen jälkeen muodostuvat työllisyysalueen toiminnasta aiheutuneet kustannukset jaetaan sopijakunnille samalla tavalla kuin edellä mainitut valmistelun kustannukset.

9. Tietohallinto

Sopijakunnat vastaavat kuntien palvelukseen siirtyvän henkilöstön käyttämistä liittymistä sekä muista työvälineistä (mm. matkapuhelinliittymä, matkapuhelin, lisenssit, tietoliikenneyhteys työpisteelle sekä työasemakokonaisuus).

Työllisyysalueen työvoimapalvelujen tuottamisessa käytetään yhdenmukaisia tietojärjestelmiä.

Vastuukunta koordinoi sekä vastaa työllisyysalueen edellyttämien tietojärjestelmäratkaisujen hankinnasta sekä käyttöönotoista.

10. Asiakkailta perittävät maksut

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 6 §:n mukaan henkilöasiakkaille tarjottavat julkiset työvoimapalvelut ovat maksuttomia.

Työnantajille tarjottavat julkiset työvoimapalvelut ovat maksuttomia lukuun ottamatta työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 62 §:ssä tarkoitettua yhteishankintakoulutusta.

Viranomaisasiakkailta perittävät maksut määräytyvät työllisyyslautakunnan vahvistaman taksan mukaan. Maksujen perinnästä vastaa se, jonka toimivaltaan tehtävä tai palvelu kuuluu.

11. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Vastuukunta vastaa toiminnan valvonnasta ja raportoinnista sekä tekee vuosittain riskianalyysin.

Riskienhallinnassa noudatetaan vastuukunnan toimintatapaa.

12. Kiinteistöt (toimitilat), kalusto ja varusteet

Vastuukunta vastaa niistä toimitiloista, kalustosta ja varusteista, jotka liittyvät vastuukunnan tehtäviin. Näistä keskitettyihin tehtäviin tai palveluihin liittyvät kustannukset ovat sopijakunnille jaettavia kustannuksia.

Sopijakunnat vastaavat niistä toimitila-, kalusto- ja varustekustannuksista, jotka aiheutuvat niille siirrettyjen tehtävien ja henkilöstön osalta.

Työllisyysalueella ei ole sellaisia valtion toimitiloja, jotka siirtyvät sopijakunnille.

13. Asiakastietojen käsittely, asiakirjahallinta ja tietoturva

Asiakastiedot ovat salassa pidettäviä julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 25 kohdan mukaan.

Työvoimapalvelujen järjestämisestä annetun lain (380/2023) 123 §:n 3 momentin mukaan vastuukunta toimii yhteisrekisterinpitäjänä asiakkaidensa osalta. Vastuukunta vastaa toiminnasta syntyvien tietojen luovuttamisesta, arkistoinnista ja salassapidosta lukuun ottamatta KEHA-keskukselle kuuluvaa vastuuta ja sopijakunnille siirrettyihin tehtäviin liittyvää vastuuta. Henkilötietojen käsittelystä on erillinen liite.

Asiakirjahallinnassa noudatetaan vastuukunnan toimintatapaa.

Tietoturvan ja tietosuojan osalta noudatetaan vastuukunnan sääntöjä ja ohjeistuksia kokonaisuutena. Vastuukunta vastaa keskitetysti työllisyyspalveluihin liittyvästä käyttöoikeushallinnasta (käyttöoikeuksien hakeminen valtion järjestelmiin).

14. Ohjaus ja neuvottelumenettely

Vastuukunnan velvollisuutena on ohjata työllisyysalueen toimintaa siten, että työvoimapalvelut tuotetaan yhdenvertaisesti koko alueella.

Vastuukunta seuraa omalta osaltaan sopijakuntien vastuulle kuuluvien työttömyysetuuksien kustannuksia ja niiden muutoksia. Sopijakunnat neuvottelevat vastuukunnan johdolla tarvittaessa toimenpiteistä, joita merkittävät työttömyysetuuksien kustannusten muutokset vaativat. Sopijakunnilla on kuitenkin vastuu niille kuuluvien työttömyysetuuksien kustannuksista.

15. Vakuutukset ja vahingonkorvausvastuu

Vastuukunta huolehtii siitä, että työllisyysalueen toimintaan liittyvä vastuu- ja vakuutusturva on voimassa yhtäläisesti koko työllisyysalueella. Sopijakunnat ovat velvollisia huolehtimaan vastuu- ja vakuutusturvasta niiden tehtävien ja palveluiden osalta, joista toimivalta on siirretty.

Tämän sopimuksen mukaiset tehtävien hoitamisesta mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen vastuut määräytyvät vahingonkorvauslain perusteella. Työllisyysalueen vastuulla olevien keskitettyjen tehtävien ja palvelujen osalta vahinkojen kustannukset kirjataan yhteisiin kustannuksiin, jotka jaetaan luvun 8 mukaisesti.

16. Toimivalta häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa

Erityistoimivallan käyttöön ottamisesta ja sen edellytyksistä poikkeusoloissa tai normaaliolojen häiriötilanteissa on säädetty vastuukunnan hallintosäännössä.

17. Yhteistoimintasopimuksen muuttaminen ja erimielisyyksien ratkaiseminen

Sopimusta voidaan muuttaa yhteistoiminta-alueen kuntien valtuustojen yhtäpitävillä päätöksillä. Mikäli esim. yhteistoiminta-alue (työllisyysalue) muuttuu tai merkittäviä muutoksia tapahtuu toimintaympäristössä tai järjestämislaissa, sopimusta voidaan tarkistaa.

Sopimuksesta aiheutuvat erimielisyydet pyritään ratkaisemaan kuntien välisillä neuvotteluilla. Mikäli yhteisymmärrykseen ei päästä, erimielisyydet käsitellään hallintoriita-asiana Hämeenlinnan hallinto-oikeudessa tai, mikäli asia ei kuulu hallinto-oikeuden toimivaltaan, asia käsitellään Pirkanmaan käräjäoikeudessa.

18. Sopimuksen voimassaolo ja irtisanominen

Sopimus tulee voimaan 1.1.2027, kun kaikki osapuolet ovat sen allekirjoittaneet. Sopimus on voimassa toistaiseksi. Urjalan kunnan osalta varsinainen palvelutuotanto käynnistyy vuoden 2027 alusta lukien, mutta Urjalalle aiheutuu toiminnan siirtymiseen liittyviä valmistelukustannuksia lähinnä vastuukunnan hallinnon ja keskitettyjen palvelujen osalta jo vuonna 2026 ja niistä Urjala maksaa oman osuutensa vastaavalla tavalla kuin muutkin sopijakunnat (kolmen kuukauden maksuosuus).

Sopimuksen osapuoli voi kirjallisesti irtisanoa sopimuksen omalta osaltaan päättymään kalenterivuoden alusta lukien ilmoittamalla siitä jokaiselle työllisyysalueeseen kuuluvalla kunnalla vähintään kaksitoista (12) kuukautta aikaisemmin. Sopimus päättyy irtisanomisen perusteella ainoastaan irtisanoutuneen osalta. Vastuukunnalla on oikeus irtisanoa sopimus yksittäisen sopijakunnan kanssa, mikäli sopijakunta olennaisesti rikkoo sopimuksen ehtoja eikä kohtuullisen ajan jälkeen korjaa tilannetta. Mikäli vastuukunta itse irtisanoutuu sopimuksesta, päättyy sopimuksen voimassaolo tuolloin kaikkien muiden sopijakuntien välillä.

19. Muuta

Tähän Läntisen Pirkanmaan yhteistoimintamalliin ja -sopimukseen voi liittyä myös muita kuntia, esimerkiksi mikäli valtioneuvosto niin päättää tai mikäli jokin kunta niin itse haluaa. Tällöin päivitetty yhteistoimintasopimus pitää hyväksyä kaikissa sopijakunnissa ja muun muassa työllisyyslautakunnan kokoonpanoa tarkastellaan uudelleen.

Kuntien allekirjoitukset:

Sastamalan kaupunki

Jarkko Malmberg
kaupunginjohtaja

Tapio Rautava
hallintojohtaja

Hämeenkyrön kunta

Johanna Rannanjärvi
kunnanjohtaja

Ikaalisten kaupunki

Eeva Viitanen
kaupunginjohtaja

Jenni Alppi
hallintojohtaja

Kihniön kunta

Kristiina Mäkelä
kunnanjohtaja

Parkanon kaupunki

Aki Viitasaari
kaupunginjohtaja

Alexi Saukkoriipi
hallinto- ja talousjohtaja

Punkalaitumen kunta

kunnanjohtaja

Tiina Mäkiranta
hallintojohtaja

Urjalan kunta

Annu Kuusisto
kunnanjohtaja

Salla Saari-Männistö
hallintojohtaja